

PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU
DORADZTWA ZAWODOWEGO
w Zespole Szkół Specjalnych nr 2
w ŁODZI
w roku szkolnym
2023/2024

SPIS TREŚCI

PODSTAWY PRAWNE.....	4
WSTĘP.....	6
OPIS PROGRAMU.....	9
CELE PROGRAMU.....	11
ZADANIA PROGRAMU Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	23
ZADANIA DORADCY ZAWODOWEGO.....	26
TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO REALIZOWANE W KLASIE VII....	30
TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO REALIZOWANE W KLASIE VII....	34
TREŚCI PRPGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU UMIARKOWANYM I ZNACZNYM.....	38
TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO REALIZOWANE W SPP DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W STOPNIU UMIARKOWANYM I ZNACZNYM.....	40

FORMY I METODY DORADZTWA ZAWODOWEGO 42

EWALUACJA PROGRAMU.....49

Podstawy prawne

- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).
- Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967).
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703).
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).

- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).

WSTĘP

Współczesny świat, w jakim przyszło żyć dzieciom i młodzieży – uczniom Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 zmienia się niezwykle szybko. Duża dynamika zmian oraz natłok informacji sprawia, że zarówno młodzi ludzie, jak i ich rodzice, czują się często zagubieni, gdy nadchodzi potrzeba podjęcia decyzji o wyborze przyszłego zawodu.

Zapobiec tej sytuacji może długofalowe planowanie, precyzyjne projektowanie własnej przyszłości. Tworząc projekt dalszej nauki, a później kariery zawodowej, uczniowie muszą być świadomi ciągłych zmian. Niejednokrotnie muszą te plany korygować i zmieniać. Dlatego zasadnym jest, aby uczeń kończący naukę w szkole podstawowej był wyposażony w wiadomości i umiejętności, pomocne w wyborze dalszej ścieżki edukacji, a w przyszłości satysfakcjonującej pracy, zgodnej z własnymi kompetencjami i zainteresowaniami.

Uwzględniając fakt, iż wybór zawodu jest procesem rozwojowym, stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia, planując doradztwo zawodowe w szkole, należy pamiętać, że:

- na wybór zawodu składają się:
  - ✓ wiedza na temat siebie,
  - ✓ wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- na wybór zawodu wpływają głównie:
  - ✓ cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności),
  - ✓ umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy,

- ✓ czynniki emocjonalne, zdrowotne,
- ✓ rodzaj i poziom wykształcenia,
- ✓ wpływ rodziny,
- ✓ aktywność własna jednostki;

- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka.

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę szkoły, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianej, jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym, ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów szkoły pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Program stanowi integralną część Programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły, określa ogół działań podejmowanych w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

Strategia uczenia się przez całe życie wymaga umiejętności podejmowania ważnych decyzji poczynając od wyboru szkoły. Dlatego wybór kierunku dalszego kształcenia to jeden z ważniejszych wyborów życiowych młodego człowieka. Powinna to być przemyślana decyzja. Dokonanie trafego wyboru i przygotowanie ucznia do radzenia sobie z ciągłymi zmianami we współczesnym świecie daje duże prawdopodobieństwo osiągnięcia przez niego sukcesów zawodowych.

Podjęcie przez ucznia mądrej i trafnej decyzji dotyczącej wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu nie jest zadaniem łatwym. Do tej decyzji należy ucznia przygotować. Włączenie rodziców oraz współpraca z innymi osobami i instytucjami podnosi skuteczność działań podejmowanych przez szkołę..

Realizacja przez szkołę zadań ujętych w tym dokumencie ma na celu wspomóc ucznia, by zaplanowana droga edukacyjna i zawodowa przyniosła absolwentowi szkoły satysfakcję, dała poczucie bezpieczeństwa.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego ma umożliwić uczniom ZSS Nr 2 realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery edukacyjnej i zawodowej.

Przewidziane w programie działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego powiązane są z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Efektywne działania w ramach doradztwa zawodowego powinny również uwzględniać zróżnicowanie zdolności i zainteresowań uczniów tak, aby wzmocnić ich świadomość w zakresie posiadanych uzdolnień i pasji, a także zwiększyć motywację do działania.

Zakres WSDZ dostosowany jest do: specyfiki szkoły, zdiagnozowanego zapotrzebowania na wsparcie doradcze i oczekiwań wszystkich uczestników systemu – zwłaszcza uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, warunków otoczenia społecznego, zmieniających się możliwości otrzymywania zewnętrznego wsparcia (doradców zawodowych, instytucji, szkół wyższych itd.). System oddziaływań obejmuje też rodziców uczniów.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów:

Poznawanie własnych zasobów;

Świat zawodów i rynek pracy;

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowy.

OPIS PROGRAMU

Program realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi w roku szkolnym 2023/2024 składa się z dwóch modułów:

Moduł I: Orientacja zawodowa realizowana w klasach I – VI szkoły podstawowej.

Moduł II: Doradztwo zawodowe realizowane w klasach VII – VIII szkoły podstawowej.

Moduł III: Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym na poziomie szkoły podstawowej

Moduł IV. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w Szkole Przystosobiającej do Pracy.

Moduł I realizowany jest w odniesieniu do uczniów objętych edukacją na I i II etapie edukacyjnym i nosi odpowiednio nazwy:

1. Orientacja zawodowa realizowana w klasach I – III szkoły podstawowej.
2. Orientacja zawodowa realizowana w klasach IV – VI szkoły podstawowej.

Zgodnie z § 4. 1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 r, poz. 325), prezentowany program uwzględnia wewnętrzny system doradztwa zawodowego (WSDZ). Wewnętrzny system doradztwa zawodowego to celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę w celu przygotowania uczniów

do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System określa role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy (definicja za: A. Łukaszewicz, „Szkolny doradca zawodowy”, KOWEziU 2003). W Programie realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 szczegółowo zostały określone również role i zadania wszystkich nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami na danym etapie edukacji.

Cele Programu

Głównym celem Programu realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 jest prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań w zakresie doradztwa zawodowego, wspieranie uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu.

Celem orientacji zawodowej realizowanej w klasach I-VI szkoły podstawowej jest:

- 1) zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami;
- 2) kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji;
- 3) pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

1. Obszary treści programowych

W Programie realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi w roku szkolnym 2023/2024 uwzględniono cztery obszary treści programowych, które wyznaczają cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego w klasach I-VIII szkoły podstawowej:

- 1) **Poznawanie siebie** m. in.: własnych zasobów: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2) **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętności poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3) **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4) **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

Treści te są sukcesywnie poszerzane w kolejnych latach kształcenia.

2. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-VIII szkoły podstawowej zostały zapisane w języku celów szczegółowych. Poniżej przedstawiono wszystkie treści kształcenia z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-VIII szkoły podstawowej wymienione w **Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz. 325) Załącznik nr 2 i nr 3.**

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-VI szkół podstawowych

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji w niej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–VIII są spójne z celami preorientacji zawodowej w przedszkolu, oraz doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

3. Warunki i sposoby realizacji programu

Cele i treści oraz działania z zakresu doradztwa zawodowego określone w Programie realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 w roku szkolnym 2021/2022, przewidziane są do realizacji na:

1) obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego – w klasach I-VI szkoły podstawowej;

- 2) obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego – w klasach VII-VIII szkoły podstawowej;
- 3) zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego – w klasach VII-VIII szkoły podstawowej;
- 4) zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 5) zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;
- 6) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole, w szczególności - wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach kształcenia ustawicznego i centrach kształcenia ustawicznego (o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) umożliwiającą uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

4. Zadania nauczycieli realizujących działania z zakresu doradztwa zawodowego

W proces realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole zaangażowanych jest wielu nauczycieli. Wśród nich szczególną rolę pełni doradca zawodowy.

Zgodnie z **Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz. 325)** do zadań doradcy zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 należy:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- 2) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo oświatowe;
- 3) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologiem Programu realizacji doradztwa zawodowego oraz koordynowanie jego realizacji;
- 4) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologa, w zakresie realizacji działań określonych w programie;
- 5) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego etapu kształcenia;
- 6) realizowanie działań wynikających z programu realizacji doradztwa

Głównym celem doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną do wyboru dalszej ścieżki edukacji, zawodu, WTZ. zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, rynkiem edukacji i pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji, oraz poznanie przez uczniów zasobów własnych. Celem działań z zakresu doradztwa jest także stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu własnych zdolności, zainteresowań, oraz pasji. Program ma na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku

pracy. Realizacja programu ma na celu wyrobienie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy oraz kształtować odpowiedzialność za własny rozwój zawodowy.

Program z Zakresu Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu wpływają główne wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwija się wraz z upływem czasu;
- obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami / Radą Pedagogiczną;
- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu;
- kształcenia u uczniów z niepełnosprawnością intelektualną konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach społecznych i zawodowych;
- systematyczne oddziaływania wychowawczo-doradcze skierowane na całą społeczność szkolną.

W programie zostały uwzględnione cztery obszary zawierające cele szczegółowe dla kolejnych etapów edukacyjnych, które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego w poszczególnych klasach.

ZADANIA PROGRAMU Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Program Zakresu Doradztwa Zawodowego w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie;
- diagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych;

- poznawanie zawodów;
- doskonalenie umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania;
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i rynku pracy;
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu;
- udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej;
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego;
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami zawodów;
- pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego;
- poruszanie się na rynku pracy (poszukiwanie i utrzymywanie pracy oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, mobilność zawodowa, ograniczenia zdrowotne);
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki - tworzenie centrów informacji z dostępem do Internetu - biblioteka, pracownia informatyczne;
- tworzenie bazy danych o absolwentach szkoły – losy absolwentów;
- udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych;
- udział w targach edukacyjnych;
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły;
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do poziomu kształcenia;

- udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej;
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego;
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych;
- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu;
- kształcenia u uczniów z niepełnosprawnością intelektualną konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach społecznych i zawodowych;
- systematyczne oddziaływania wychowawczo-doradcze skierowane na całą społeczność szkolną.

Program Zakresu Doradztwa Zawodowego w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły;
- przedstawienie oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach , wsparcie rodziców uczniów, którzy mają problemy emocjonalne, decyzyjne, itp.;
- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły;
- gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej.

Program Zakresu Doradztwa Zawodowego w ramach pracy z nauczycielami /Radą Pedagogiczną/ obejmuje:

- zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły;
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach Szkolnego Programu Wychowawczego i Profilaktyki;
- rozbudzenie aspiracji zawodowych uczniów;
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej przez wychowawców na godzinach wychowawczych oraz na innych przedmiotach przez nauczycieli uczących;
- identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

Zadania Doradcy Zawodowego

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

- 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- 3) prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- 4) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
- 5) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
- 6) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej szkoły;
- 7) indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne;
- 8) współpraca z radą pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizacji działań związanych z przygotowaniem uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczo-profilaktycznym;
- 9) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa, takimi jak: centrum kariery, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, WTZ, Szkoły Branżowe Specjalne; Centrum Dzwoni;
- 10) koordynowanie działań edukacji zawodowej w szkole.

Praca doradcy zawodowego z uczniami będzie obejmowała:

- prowadzenie zajęć edukacyjno-zawodowych w klasach VII, VIII szkoły podstawowej, podczas których uczniowie poznają siebie, poznają zawody, otrzymują informacje edukacyjne i zawodowe – co umożliwi diagnozę preferencji i zainteresowań w odniesieniu do specyfiki zawodów, potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia;
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mają problemy z wyborem szkoły i zawodu podczas cotygodniowych konsultacji;
- konsultacje z rodzicami i opiekunami prawnymi uczniów;
- kierowanie uczniów mających trudności z podjęciem decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia na spotkania z psychologiem szkolnym lub doradcą zawodowym w poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów;
- udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o zawodach, rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia, planach rekrutacyjnych lokalnych szkół specjalnych, WTZ;
- spotkania z absolwentami, którzy odnieśli sukces zawodowy, promujące dobre wzorce;
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- umożliwienie poznawania szkół ponadpodstawowych w ramach dni otwartych;
- współpracę z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w tym z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a zwłaszcza specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych ich rodzicom;

- wskazywanie związków zachodzących między przydatnością zawodową, a chorobą lub zapadalnością na niektóre schorzenia.

Realizacja treści z zakresu doradztwa zawodowego

Doradztwo zawodowe jest realizowane:

1. W klasach I-VI szkoły podstawowej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.
2. W klasach VII i VIII szkoły podstawowej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
3. W klasach VII i VIII szkoły podstawowej, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego.

4. We wszystkich klasach na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. W szkole podstawowej w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez dzieci, uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe.
6. W szkole podstawowej na zajęciach z wychowawcą.
7. W SPP na wszystkich zajęciach

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII realizowane są przez doradcę zawodowego w wymiarze 10 godzin w roku szkolnym.

1. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w klasach VII-VIII na zajęciach z doradztwa zawodowego

**Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w klasie VII
na zajęciach z doradztwa zawodowego**

Dział tematyczny	Tematyka zajęć	Umiejętności ucznia Uczeń:	Terminy realizacji	Osoby odpowiedzialne
------------------	----------------	-------------------------------	--------------------	----------------------

1. Poznawanie własnych zasobów	<p>Moje uzdolnienia i predyspozycje, mocne i słabe strony</p> <p>Moje zainteresowania, aspiracje i dążenia. Autoprezentacja na forum klasy</p> <p>Predyspozycje zdrowotne i ich znaczenie przy wyborze zawodu</p>	<p>1.1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;</p> <p>1.2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);</p> <p>1.3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z auto-analizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;</p> <p>1.4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;</p> <p>1.5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;</p> <p>1.6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;</p> <p>1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.</p>	<p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p>	<p>Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego</p>

Świat zawodów i rynek pracy	<p>Wybrane zawody-ich specyfika i drogi uzyskania kwalifikacji</p> <p>Wybrane zawody-preferowane cechy osobowości</p> <p>Aktualne zapotrzebowanie na dane zawody na rynku pracy</p>	<p>2.1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;</p> <p>2.2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;</p> <p>2.3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;</p> <p>2.4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;</p> <p>2.5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;</p> <p>2.6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;</p> <p>2.7. dokonuje autoprezentacji;</p> <p>2.8. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.</p>	<p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p>	<p>Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego</p>
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Droga do zawodu-etapy kształcenia, zdobywania i doskonalenia kompetencji zawodowych	<p>3.1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod</p>	<p>II półrocze</p>	<p>Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego</p>

	<p>Sieć szkolnictwa zawodowego i proponowane kierunki kształcenia</p>	<p>względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;</p> <p>3.2. analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;</p> <p>3.3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;</p> <p>3.4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.</p>	II półrocze	
<p>4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</p>	<p>Moje plany na przyszłość- do czego dążę, co chcę osiągnąć</p> <p>Edukacja i zdobycie zawodu jako wartości w aspekcie osobistym i społecznym oraz gwarancja zabezpieczenia materialnego</p>	<p>4.1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;</p> <p>4.2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;</p> <p>4.3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;</p> <p>4.4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.</p>	<p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p>	<p>Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego</p>

**Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w klasie VIII
na zajęciach z doradztwa zawodowego**

Dział tematyczny	Tematyka zajęć	Umiejętności ucznia Uczeń:	Terminy realizacji	Osoby odpowiedzialne
-------------------------	-----------------------	---	---------------------------	-----------------------------

		1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.		
2. Świat zawodów i rynek pracy	Wybrane zawody, ich specyfika i możliwości zdobycia wymaganych kwalifikacji	2.1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;	II półrocze	Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego
	Oczekiwania pracodawców wobec pracowników (wartości i umiejętności uniwersalne, pojęcie etyki zawodowej)	2.2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;	II półrocze	
	Zapotrzebowanie na określone zawody na rynku pracy (zdobyty zawód a możliwości zatrudnienia zgodnie z kwalifikacjami)	2.3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; 2.4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; 2.5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; 2.6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;	II półrocze	

		2.7. dokonuje autoprezentacji; 2.8. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.		
1. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Sieć szkolnictwa zawodowego i proponowane kierunki kształcenia oraz możliwości podwyższania kwalifikacji CV, list motywacyjny rozmowa kwalifikacyjna (zasady przygotowania, autoprezentacja, kreowanie własnego wizerunku)	3.1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; 3.2. analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów; 3.3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej; 3.4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.	II półrocze II półrocze	Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego
2. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Kompletowanie i składanie dokumentacji do wybranych szkół, elektroniczna rejestracja w panelu	4.1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; 4.2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;	II półrocze	Nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego

	<p>Praca jako sposób realizacji zainteresowań, wzmocnienie poczucia własnej wartości i społecznej akceptacji oraz źródło niezależności finansowej</p> <p>Problem bezrobocia jako element niepowodzeń osobistych oraz przyczyna wykluczenia społecznego</p>	<p>4.3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;</p> <p>4.4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.</p>	<p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p>	
--	--	---	---------------------------------------	--

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Obszar	Treści programowe	Metody i formy realizacji działań	Osoby odpowiedzialne za realizację działań
---------------	--------------------------	--	---

<p>POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW</p>	<p>1.Kształtowanie świadomości własnego „ja” i budowanie własnej tożsamości; 2.Rozwijanie zainteresowań uczniów. 3.Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych. 4.Kształtowanie umiejętności samoobsługi i nawyków higienicznych. Nauka właściwych zachowań społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne, • Ćwiczenia praktyczne, • Praca indywidualna z uczniem, • Udział w kołach zainteresowań, • Aktywne spędzanie czasu wolnego, • Wyróżnianie i eksponowanie działalności i prac ucznia, • Udział w różnych konkursach, zawodach sportowych • Rozwijanie i doskonalenie umiejętności w zakresie komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, • Tworzenie umów klasowych, systemów motywacyjnych , zeszytów zachowań, • Udział w treningu umiejętności prospołecznych. • Praca z rodzicem, 	<p>wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele rewalidacji, nauczyciele świetlicy, rodzice, w razie potrzeby psycholog, pedagog /cały rok szkolny</p>
<p>ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<p>1.Zapoznanie uczniów z pracą w wybranych zawodach. 2.Zapraszanie przedstawicieli ciekawych zawodów. 3.Poznawanie zawodów naszych rodziców. 4.Wzbogacanie słownika o nazwy zawodów. 5.Uczenie szacunku do każdego rodzaju pracy 6.Opowiadanie na podstawie ilustracji lub własnych doświadczeń 7.Rozpoznawanie i nazywanie akcesoriów do różnych zawodów. 8.Posługiwanie się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne, • Ćwiczenia praktyczne, • Zadania domowe, • Praca z rodzicem, • Udział w spotkaniach z przedstawicielami różnych zawodów, • Wyjścia, wycieczki. 	<p>wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele rewalidacji, nauczyciele świetlicy, rodzice /cały rok szkolny</p>
<p>RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ</p>	<p>1.Doskonalenie umiejętności określania własnych wiadomości i umiejętności; 2.Uczenie się i doskonalenie obsługi komputera – korzystanie ze standardowych i specjalistycznych urządzeń peryferyjnych i programów;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wszystkie zajęcia, • Ćwiczenia praktyczne, • Zadania domowe, • Praca z rodzicem. 	<p>wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele rewalidacji, nauczyciele świetlicy, rodzice</p>

PRZEZ CAŁE ŻYCIE	3.Uczenie się korzystania z przeglądarek internetowych;		/cały rok szkolny
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	1.Planowanie swojej przyszłości- kim chciałbym zostać i co chciałbym robić; 2.Uczenie się dostrzegania czynników i sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu; 3.Uczenie się i doskonalenie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych (dotyczących siebie i innych); 4.Posługiwanie się identyfikatorem / legitymacją lub opaską identyfikacyjną w życiu codziennym; 5.Próby samodzielnego podejmowania decyzji w sprawach związanych bezpośrednio z własną osobą.	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne, • Ćwiczenia praktyczne, • Zadania domowe, • Praca z rodzicem, • Spotkanie z policjantem, • Spotkanie z higienistką. 	wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele rewalidacji, rodzice, w razie potrzeby psycholog, pedagog /cały rok szkolny

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w SPP dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Obszar	Treści programowe	Formy realizacji działań	Efekty	Osoby odpowiedzialne
---------------	--------------------------	---------------------------------	---------------	-----------------------------

<p>POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW</p>	<p>1. Rozpoznawanie i nazywanie własnych potrzeb i oczekiwań w odniesieniu do pracy; uczenie się wskazywania swoich mocnych i słabych stron w sytuacji pracy; 2. Uczenie się określania swoich preferencji (zainteresowań) i predyspozycji zawodowych, doskonalenie umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej; 3. Podejmowanie działań w sytuacjach zadaniowych i ocena własnych działań; 4. Uczenie się technik autoprezentacji i prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej. • Zajęcia z pedagogiem, psychologiem, praca w grupie na zajęciach funkcjonowania w środowisku i przysposobienia do pracy. • Realizacja cyklu „Jestem dorosły”. • Realizacja określonych zadań podczas zajęć z przysposobienia do pracy i kształtowanie umiejętności oceniania rezultatów swojej pracy. • Wdrażanie treningu umiejętności pracowniczych. 	<p>spostrzega siebie jako osobę niepełnosprawną, zwracając uwagę na swoje możliwości i ograniczenia zawodowe - określa własne wartości i potrzeby związane z pracą</p>	<p>wychowawcy klas, psycholog, pedagog, nauczyciele przedmiotu /cały rok/</p>
<p>ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<p>1. Poznanie zawodów i czynności zawodowych, dokonywanie wyborów zgodnie z preferencjami i możliwościami; 2. Poznanie znaczenia pracy w życiu człowieka; 3. Poznanie szans i zagrożeń wynikających z podjęcia decyzji o zatrudnieniu;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wycieczki tematyczne, realizacja treści funkcjonowania osobistego i społecznego. • Wdrażanie do dorosłości, do samodzielności, wycieczki do różnych miejsc pracy i miejsc użyteczności publicznej. • Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, z pracującymi 	<p>analizuje informacje o lokalnym rynku pracy przy wsparciu doradczym - sporządza dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców przy wsparciu doradczym - przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji</p>	<p>wychowawcy klas/cały rok nauczyciele przedmiotu /cały rok/</p>

	4. Posługiwanie się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;	absolwentami naszej szkoły. <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia w poszczególnych pracowniach przysposobienia do pracy. Poznanie i przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. 	podczas rozmowy kwalifikacyjnej <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy - określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego - analizuje rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika przy wsparciu doradczym <ul style="list-style-type: none"> - dokonuje prostych zakupów 	
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	1. Doskonalenie umiejętności posługiwania się komputerem i wykorzystywania go jako źródła informacji i narzędzia wypowiedzi; 2. Doskonalenie umiejętności korzystania z instrukcji opracowanej w sposób dostępny dla ucznia (zdjęcia, symbole, obrazki, prosty tekst do czytania itp.) 3. Zapoznanie się z dokumentacją formalną	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje z funkcjonowania osobistego i społecznego, zajęć kształtujących kreatywność – korzystanie z bazy informatorów o zawodach, filmów o zawodach. • Zajęcia rewalidacyjne określone w Indywidualnym Programie Edukacyjno- Terapeutycznym ucznia. • Nauczanie sytuacyjne podczas codziennych zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje możliwości dalszego rozwoju edukacyjno – zawodowego - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej zgodnie z własnymi możliwościami poprzez udział w wybranych warsztatach - określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym 	nauczyciele przedmiotu /cały rok/

	<p>związaną z podjęciem zatrudnienia;</p> <p>4. Poznanie praw i obowiązków pracownika;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie dokumentów tożsamości, CV, listu motywacyjnego, ankiety osobowej podczas zajęć z funkcjonowania osobistego i społecznego, zajęć kształtujących kreatywność, zajęć rozwijających komunikowanie się. • Spotkanie z zaproszonymi gośćmi – pracodawcami. 	<p>- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktycznym działaniu</p>	
<p>PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO- ZAWODOWYCH</p>	<p>1. Uczestniczenie w praktykach wspomaganych; uczenie się czynności pracy na konkretnych stanowiskach pracy;</p> <p>2. Uczenie się radzenia sobie z sytuacjami trudnymi w pracy;</p> <p>3. Kształtowanie umiejętności społecznych niezbędnych w pracy;</p> <p>4. Poznanie stanowiska pracy i kultury zakładu pracy – wycieczki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Praktyki na terenie szkoły – zajęcia z przysposobienia do pracy. • Rozwijanie umiejętności kluczowych podczas treningu umiejętności pracowniczych. • Wyjazdy na wizyty studyjne w Zakładach Aktywności Zawodowej, WTZ, ŚDS itp. • Spotkania z przedstawicielami Centrum Dzwoni ze Zgierza <p>Udział w zajęciach z psychologiem, zajęcia wychowawcze.</p>	<p>-podejmuje decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą przy wsparciu doradczym</p>	<p>nauczyciele przedmiotu oraz wychowawcy klas /cały rok/. psycholog, wychowawca klasy/cały rok/</p>

FORMY I METODY DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Preorientacja zawodowa realizowana w trakcie bieżącej pracy z dziećmi lub przez zintegrowane działania nauczycieli, doradcę zawodowego, pedagoga, psychologa
2. Orientacja zawodowa w klasach I-VI ZSS nr 2 realizowana w trakcie bieżącej pracy z uczniami lub przez zintegrowane działania nauczycieli (w tym wychowawców)
3. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w kl. VII-VIII ZSS nr 2 dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną przez doradcę zawodowego w wymiarze 10 godzin/rok szkolny
4. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
5. Zajęcia z wychowawcą
6. Działania związane z szeroko pojętym doradztwem zawodowym realizowane w SPP
7. Działania określone w WSDZ: indywidualnych konsultacje, grupowe wizyty zawodoznawcze w szkołach zawodowych i WTZ; kontakty z Centrum Dzwoni.

Formy pracy adresowane do uczniów:

- badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz, ankiety).

- zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem;
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie wycieczek np. do różnych zakładów pracy, instytucji oraz WTZ;
- prezentacje multimedialne;
- konkursy;
- filmy,
- metody projektu,
- wycieczki zawodoznawcze;
- gazetki tematyczne;
- teczki zawodoznawcze;
- konsultacje indywidualne, porady, udzielanie wskazówek;
- udostępnianie publikacji/literatury z zakresu doradztwa zawodowego;
- analiza informacji o zawodach zawartych w informatorach i internecie;
- spotkania z pracodawcami, absolwentami szkoły, przedstawicielami określonych zawodów;

- projekcje filmowe;
- umieszczanie informacji edukacyjno-zawodowych, np. na stronie internetowej lub szkolnej stronie Facebooka.

Metody w poradnictwie grupowym najczęściej stosowane w pracy doradczej to:

- aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja;
- metoda dramy - inscenizacje i odgrywanie ról;
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne;
- prezentacje multimedialne;
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki;
- techniki wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne (np. analizę SWOT), kwestionariusze, wywiady, gry i zabawy.

Formy realizacji programu doradztwa zawodowego skierowane do rodziców

- systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach;
- organizowanie spotkań doradczych/ udzielanie porad i konsultacji;
- udostępnianie informacji z zakresu doradztwa zawodowego oraz aktualnej oferty edukacyjno - zawodowej.

Współpraca z rodzicami uczniów ukierunkowana jest na wspieranie dziecka w poznawaniu własnego potencjału i możliwości oraz kształtowanie jego samodzielności i postawy proaktywnej wobec edukacji i pracy. Program doradztwa zawodowego realizowany jest przez nauczycieli przedmiotów, wychowawców, pedagoga i psychologa przez cały rok szkolny, zgodnie z możliwościami związanymi z realizacją podstawy programowej i programu wychowawczo-profilaktycznego w poszczególnych klasach oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań:

- wychowawcy;
- nauczyciel prowadzący zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- psycholog szkolny;

- nauczyciel bibliotekarz.

Zadania pedagoga szkolnego:

- wspomaganie wychowawców, nauczycieli, rodziców i uczniów w podejmowaniu działań z zakresu orientacji szkolnej i zawodowej;
- współpraca z doradcami zawodowymi na terenie poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- koordynacja i realizacja zadań i treści wynikających z programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego ;
- realizacja działań doradztwa dla uczniów i ich rodziców.

Zadania bibliotekarza:

- Gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego etapu kształcenia.
- Organizacja „Kącika zawodowego” w bibliotece szkolnej.
- Udzielanie wsparcia uczniom podczas wyszukiwania przez nich informacji związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.
- Udzielanie wsparcia nauczycielom podczas wyszukiwania przez nich informacji związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

- Organizacja wyjścia do biblioteki publicznej celem udziału w zajęciach mających na celu poszerzenie kompetencji uczniów w zakresie wyszukiwania informacji dotyczących wyboru zawodu i kierunku dalszego kształcenia.
- Jeśli ww. działanie z przyczyn obiektywnych nie dojdzie do realizacji – organizacja zajęć o wyżej opisanym charakterze w bibliotece szkolnej.
- Organizacja projekcji filmów o zawodach (w odpowiedzi na potrzeby uczniów i nauczyciela pełniącego rolę doradcy zawodowego).

Spodziewane efekty:

1. Uczniowie:

- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze zawodu;
- znają swoje zainteresowania, uzdolnienia oraz predyspozycje do wykonywania zawodu;
- nabywają umiejętność realnej oceny siebie, znajomość swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań, stanu zdrowia, predyspozycji;
- biorą odpowiedzialność za swój los i przyszłość;
- posiadają informacje o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy;
- świadomie i odpowiedzialnie podejmują decyzję o wyborze zawodu i szkoły;
- posiadają znajomość szkół ponadpodstawowych specjalnych i wymaganych przez nie dokumentów.

2. Rodzice:

- znają aktualne informacje o typach szkół i możliwościach kształcenia, o rynku pracy;
- potrafią efektywnie wspierać dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji o dalszej drodze kształcenia.

EWALUACJA

Ewaluacja programu:

- obserwacja zainteresowania uczniów treściami związanymi z doradztwem zawodowym;
- ankieta skierowana do nauczycieli dotycząca realizacji programu doradztwa zawodowego;
- ankieta skierowana do uczniów dotycząca zgodności treści realizowanych w ramach doradztwa zawodowego z zapotrzebowaniem w tym zakresie;
- rozmowy z rodzicami uczniów na temat informacyjnej i motywującej roli treści realizowanych w ramach programu doradztwa zawodowego;

Ewaluacja realizacji działań z zakresu orientacji, poradnictwa i doradztwa zawodowego dokonywana jest na bieżąco przez koordynatora systemu doradztwa zawodowego w szkole na podstawie rozmów z uczniami, rodzicami i wychowawcami klas oraz analizy dokumentacji szkolnej.

Ewaluacja odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do uczniów niepełnosprawnych intelektualnie:

- udzielanej informacji;
- rozmów indywidualnych;
- pracy grupowej.

Doradca zawodowy i psycholog wraz z wychowawcami klas odpowiadają za realizację działań doradczych w klasach również poza określonymi w planie zajęć z doradztwa zawodowego. Koordynator systemu doradztwa zawodowego w szkole na koniec semestru analizuje sprawozdania wychowawców w celu pozyskania informacji zwrotnej na temat jakości oferowanej pomocy doradczej w poszczególnych klasach (zespołach) i przygotowania wniosków do dalszej pracy.

Opracował zespół zadaniowy nauczycieli.